

ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΧΩΡΙΣ ΤΙΤΛΟ

Το βιβλίο «Βασιλεύς Κωνσταντίνος. Χωρίς τίτλο» κυκλοφόρησε σε τρεις τόμους ευρύτητα και δεν προκάλεσε κανένα σχόλιο έως χθες. Μόλις σήμερα εξαγγέλλεται σφοδρή η πρώτη. Γι' αυτό επισπεύδουμε σήμερα. Μόνον το εξώφυλλό του θα ξεσήκωνε θύελλα πριν είκοσι χρόνια. Ενδιαφέρει, όμως, την Ιστορία διότι ο συγγραφέας του αφηγείται σε πρώτο πρόσωπο όσα έζησε και έπραξε στην Ελλάδα και στο εξωτερικό ως επίδοξος Διάδοχος 1940-1946, Διάδοχος του Βασιλέως Παύλου 1946-1964, Βασιλεύς 1964- 1967, εξόριστος Βασιλεύς 1967-1973 και μέχρι σήμερα έκπτωτος Βασιλεύς δύο φορές –το 1973 και το 1974.

Μπορεί κανείς να αμφισβητήσει ή να αποδεχθεί την αντικειμενικότητά του, αλλά η μαρτυρία του δεν παύει να είναι σημαντική για μια τόσο συνταρακτική εποχή που εβίωσε εκ των ένδον με τους πρωταγωνιστές της και τελικά ως πρωταγωνιστής. Πάντως γίνεται φανερό ότι κατά περίπτωση η αφήγησή του είναι επιλεκτική, περιέχει αντιφάσεις και μάλλον αθέλητα αποκαλύπτει πίσω από τις γραμμές της τον αφηγητή.

Εν προκειμένω αναδημοσιεύονται αυτούσια αλλά συνδυάζονται μεταξύ τους διάσπαρτα αποσπάσματα του βιβλίου ώστε να τεκμηριώσουν μια, κατά το δυνατόν, ασφαλέστερη κρίση. Όλα τα αυτούσια αποσπάσματα παραπέμπονται στην ανάλογη σελίδα και στον τόμο. Ιδού τι ακριβώς αφηγείται κατά θέμα ο Κωνσταντίνος:

Στρατός: Ύστερα από δική μου εισήγηση, νέος Αρχηγός ΓΕΣ ορίστηκε ο διοικητής του Β' Σώματος Στρατού αντιστράτηγος Ιωάννης Γεννηματάς. Αλλά, όπως ξεκαθάρισα στον Πρωθυπουργό, η απόφαση ήταν 100% δική του.¹ Δυστυχώς, όμως, είχε δημιουργηθεί η λανθασμένη εντύπωση ότι επιζητούσαμε ακριβώς το αντίθετο, δηλαδή τον έλεγχο του Στρατού.² Ο Τσιριμώκος επέστρεψε και μου είπε: «Μεγαλειότητα, κατά πρώτον μη με ανακατεύετε στα ζητήματα του Στρατεύματος. Δεν με εμπιστεύονται» Έκανε λάθος. Τον εμπιστεύονταν και πολύ μάλιστα (...) Όλοι οι αξιωματικοί ήταν ενθουσιασμένοι με την επιλογή αυτή. Είχαν ενθουσιασθεί τόσο πολύ ώστε δεν μπορούσαν να κρατηθούν. «Συγχαρητήρια, Μεγαλειότητα»³

Το πρωί της Πέμπτης 20ής Απριλίου 1967 (...) ο Α/ΓΕΣ Σπαντιδάκης είχε συγκεντρώσει γύρω του μια ομάδα ανωτάτων αξιωματικών υπολειμμάτων του ΙΔΕΑ. Τους κοινοποίησε, λοιπόν, τις σκέψεις του για την ανάγκη να επέμβει ο Στρατός. Συμφώνησαν όλοι υπό την προϋπόθεση ότι θα έδινε τη συγκατάθεσή μου με τους Κόλλια, Μανέτα και Παπαδάτο να επιμένουν ιδιαίτερα σ' αυτό.⁴ Οι βασιλικοί που πήγαν με τη χούντα και οι βασιλικοί που δεν πήγαν, πίστευαν στο στράτευμα, στην Πατρίδα, αλλά πίστευαν και στην ιεραρχία και στον Βασιλέα διότι εκεί είχαν ορκισθεί.⁵ Ο Ράλλης ζήτησε την άδειά μου να επικοινωνήσει με το Γ' Σώμα Στρατού να τους ειδοποιήσει πως ούτε η κυβέρνηση ούτε ο Βασιλεύς έχουν την οιαδήποτε συμμετοχή αλλά είναι αιχμάλωτοι. Δυστυχέστατα, όμως, ο ταξίαρχος Ορέστης Βιδάλης, επιτελάρχης του Γ' Σ.Σ., αγνόησε το σήμα. Όταν του το μετέφερε ένας αξιωματικός της Χωροφυλακής, τηλεφώνησε και μίλησε με τον ίδιο τον Α/ΓΕΣ Σπαντιδάκη που τον διεβεβαίωσε ότι ο Βασιλιάς στήριζε την εκτέλεση του σχεδίου⁶

Συμφώνησα, λοιπόν, η επιχείρηση να ξεκινήσει το πρωί της 13ης Δεκεμβρίου.

Καθώς οι δύο αξιωματικοί ετοιμαζόταν να αποχωρήσουν, τους είπα:

– Πρέπει, φυσικά, να πιάσουμε και τη Θεσσαλονίκη

¹ Βασιλεύς Κωνσταντίνος. Χωρίς τίτλο, β' τόμος σελ.48.

² Όπου ανωτ. β' τόμος σελ 115.

³ Όπου ανωτ. β' τόμος σελ.143, 146.

⁴ Όπου ανωτ. β' τόμος σελ. 205-206.

⁵ Όπου ανωτ. β' τόμος σελ. 230.

⁶ Όπου ανωτ. β' τόμος σελ. 233-234.

– Γιατί; Με ρώτησε ο Περίδης. Έμεινα άναυδος. Ήταν το μόνον που δεν ήθελα να ακούσω. Η Θεσσαλονίκη είναι η δεύτερη πρωτεύουσα. Αν δεν πιάσουμε τη Θεσσαλονίκη, τι θα κάνουμε; Ανεξάρτητο Κράτος από την Κομοτηνή και τη Καβάλα; Με έζωσαν τα φίδια αλλά δεν ήταν δυνατόν να κάνω πίσω.⁷

Το βράδυ εκείνο της 12ης Δεκεμβρίου δέχθηκα στο Τατόι την επίσκεψη του υπασπιστή μου συνταγματάρχη Παναγιώτη Τσαρμπόπουλου.

– Μεγαλειότητα, βρισκόμαστε στο 12 παρά 5' της επιχείρησης αλλά οφείλω να σας πω ότι το Αντικίνημα θα αποτύχει γιατί έχετε να κάνετε με ανικάνους στρατηγούς.⁸

Αριστερά: Ο πατέρας μου, όπως λίγοι ίσως θα ανέμεναν, αντιμετώπισε πολύ θετικά την ίδρυση της ΕΔΑ. Ήταν αναμφισβήτητα ένα βήμα προς την σταθερότητα. Εξάλλου στο μέλλον και ο πατέρας μου και εγώ είχαμε συχνές επαφές με τον Πασσαλίδη και τον Ηλιού (...). Απόδειξη αυτών δεν ήταν μόνον η πυκνή επαφή του Παύλου με τους κορυφαίους της ΕΔΑ αλλά και ότι η ίδια η ΕΔΑ, από την ίδρυσή της ως τη δικτατορία, ουδέποτε επιτέθηκε στον Παύλο ούτε σε μένα με τρόπο που άλλοι έπραξαν.⁹ Η εκτέλεση του Μπελογιάννη προκάλεσε τεράστιες εντάσεις. Ο Πρωθυπουργός Ν. Πλαστήρας είχε δεσμευθεί δημοσίως ότι η απόφαση του Στρατοδικείου δεν θα εφαρμοστεί αλλά, προτού το πράξει, είχε ζητήσει και είχε λάβει τη σύμφωνη γνώμη του Βασιλέως. Ο Μπελογιάννης εκτελέστηκε και ο άρρωστος Πλαστήρας κατέρρευσε. Η είδηση προκάλεσε μεγάλες απορίες και ερωτηματικά στον ίδιο τον Βασιλέα.¹⁰ Τον Μάρτιο 1965 ο λόγος, που εξεφώνησα στο γεύμα για την Κυριακή της Ορθοδοξίας, προκάλεσε την αντίδραση σύσσωμης της Αριστεράς που δια στόματος ΕΔΑ με κατηγορήσε για το «ψυχροπολεμικόν, πολιτικώς εμπαθές, μισαλλόδοξον και σκοταδιστικόν» κείμενο. Η φράση, που ενόχλησε, ήταν η ακόλουθη: «Ας στρέψωμεν το βλέμμα μας πέραν των συνόρων μας δια να ιδώμεν πώς τόσοι Λαοί εξηναγκάστησαν να δεχθούν τον αθεϊσμόν και τον υλισμόν υπό την πίεσιν της τυρρανίδος» Ο λόγος πάντως εκείνος γράφτηκε ύστερα από δίωρη συνεργασία μου με τον Γέρο. Τον εξέφραζε απόλυτα.¹¹ Αρχές του 1965 η συνεργασία μου με τον Πρωθυπουργό ήταν εξαιρετική. Ο Γέρος ήταν ένας πολιτικός με ήθος (...). Το βράδυ εκείνο η συζήτησή μας έφτασε και στο ζήτημα του Κομμουνιστικού Κόμματος και τότε του πρότεινα να το νομιμοποιήσουμε. Έφριξε.¹²

Το πρωτοχρονιάτικο διάγγελμά μου το 1966 προκάλεσε εκ νέου αντιδράσεις από την Αριστερά. Το επίμαχο κομμάτι ήταν το εξής: «Ο κομμουνισμός αποτελεί μίasma γεννηθέν έξω της Ελλάδος, εμπνεόμενον και κινούμενον έξωθεν. Ηθική του είναι το ψεύδος και η προδοσία. Μολύνει και καθιστά ανύποπτον εχθρόν της Πατρίδος πάντα ερχόμενον εις επαφήν με αυτόν» Την λέξη «μίasma» είχε χρησιμοποιήσει και ο πατέρας μου σε διάγγελμά του πριν την άφιξη του Ντε Γκώλ.¹³

Ξένη εξάρτηση: Έχει υποστηριχθεί π.χ. ότι ζήτησα μέσω του σταθμάρχη της CIA στην Αθήνα Νόρμπερτ Άνσιουτς να πεισθούν κάποιοι βουλευτές να δώσουν ψήφο εμπιστοσύνης στον Στεφανόπουλο. Δεν ζήτησα ποτέ μου από τις αμερικανικές υπηρεσίες να παρέμβουν. Εξάλλου δεν θα αποδεχόμουν ποτέ το δικαίωμά τους αναμείξεώς τους στα εσωτερικά της χώρας (...). Η επιρροή των ξένων τότε δεν πλησίαζε ούτε στο ελάχιστο αυτό που συμβαίνει τώρα. Έχει χαθεί η συνείδηση του τι σημαίνει να είσαι Έλληνας. Υπάρχει μια δουλοπρέπεια άνευ προηγουμένου.¹⁴ Ζήτησα από τον Άνσιουτς να πάει αμέσως στο Πεντάγωνο να πει στους χουντικούς να παραδοθούν αμέσως (...) Πολλοί κατέκριναν τις επαφές μου με τον Τζο

⁷ Όπου ανωτ. γ' τόμος, σελ. 19-20.

⁸ Όπου ανωτ. γ' τόμος, σελ. 29.

⁹ Όπου ανωτ. α' τόμος, σελ. 214-215.

¹⁰ Όπου ανωτ., α' τόμος σελ.223.

¹¹ Όπου ανωτ. β' τόμος, σελ. 113.

¹² Όπου ανωτ. β' τόμος, σελ. 109.

¹³ Όπου ανωτ. β' τόμος, σελ. 169.

¹⁴ Όπου ανωτ. β' τόμος, σελ.152

Λέπσικ, βοηθό στρατιωτικού ακολούθου. Στο ταξίδι μου στις ΗΠΑ το 1958 με συνόδευε. Είχε στενές σχέσεις με τις μυστικές υπηρεσίες της χώρας του. Συνεπώς θα ήταν ανόητο να μοιρασθώ μαζί του πληροφορίες που δεν ήθελα να φτάσουν στην Ουάσιγκτον. Αντιθέτως πολλές πληροφορίες μού έδινε για όσα συνέβαιναν εντός της πρεσβείας. Κάτι που συνεχίσθηκε μάλιστα με επισκέψεις του στη Ρώμη μετά το Αντικίνημα.¹⁵

Ξημέρωνε η 13η Δεκεμβρίου. Ο Τάλμποτ [πρεσβευτής των ΗΠΑ] ήλθε στις οκτώ το πρωί και του ανακοίνωσα αυτό που θα ακολουθούσε. Του υπενθύμισα την υπόσχεση του Προέδρου του να με στηρίζει έναντι της χούντας και του ζήτησα να τον ενημερώσει και να φροντίσει να μεταδοθεί το διάγγελμά μου από τον ραδιοφωνικό σταθμό των Η.Π.Α. στην Ελλάδα. Κάτι που, δυστυχώς, δεν έγινε.¹⁶

Εραριστής

N. I. Μέρτζος

---

¹⁵ Όπου ανωτ. β' τόμος, σελ. 287

¹⁶ Όπου ανωτ. γ' τόμος, σελ. 30